

ČRo 6, Studio STOP, 8.12.2005

Ekonomická situace v České republice

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Příjemný večer, vážení posluchači. Máte naladěný Český rozhlas 6 a diskusní pořad Studio STOP. U mikrofonu jsou Jana Šmídová ...

Petr HOLUB, moderátor

... a Petr Holub. I dnes je s námi ve studiu host, jehož názory mohou zajímat i vás, naše posluchače. Tentokrát půjde o hospodářskou kondici České republiky, o její perspektivy a také o stále zřejmější otázku. Je česká ekonomika dostatečně silná a zdravá na to, aby poskytla potenciál pro až hýřivé předvolební sliby, s nimiž přicházejí zejména dvě největší strany, v již zahájené kampani před volbami?

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Na tyto a další otázky bude v dnešním Studiu STOP odpovídat ministr průmyslu a obchodu Milan Urban. Dobrý večer, pane ministře.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Dobrý večer.

Petr HOLUB, moderátor

Nejprve však dáme slovo ekonomům a finančním analytikům. Jak se na ekonomický růst dívá **Evžen Kočenda z Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky a ústavu CERGE při Karlově Univerzitě** si poslechneme nejdříve:

Evžen KOČENDA, Národohospodářský ústav Akademie věd ČR, CERGE při Karlově Univerzitě /zvukový záznam/

Já bych dal jenom dva extrémy, na které je potřeba se dívat. Jestli je ekonomický růst, vlastně ta příčina ekonomického růstu, jestli má svoje kořeny v nějaké solidní a investiční politice, v nějaké solidní, investiční strategii na makroúrovni firem, anebo jestli je vlastně tažena především spotřebou, a kdybych to dal úplně do extrémů, pokud dojde k nějakému zvýšení v určitém třeba sezónním období konzumace nějakého rychlého občerstvení, na které je potřeba umělohmotné lžičky a vidličky, které se vyhodí, tak ty je potřeba vyrobit. A už se započítávají. To je samozřejmě jenom drobný extrémní případ. Ale jako chci na tom ilustrovat to, že vlastně růst, ekonomický růst může být zapříčiněn i procesy, které jsou zcela opačné než investice.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Soudí Evžen Kočenda. A jak analyzuje dobré ukazatele českého hospodářství hlavní ekonom Patria Finance David Marek?

/ukázka, zvukový záznam/

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Česká ekonomika v letošním roce patrně vykáže zhruba pětiprocentní zvýšení svého hrubého domácího produktu. V rámci regionu je to číslo, řekněme, spíše vyšší v současné době, v rámci historie české ekonomiky, té novodobé historie je to jedno z nejrychlejších temp růstu ekonomiky. Patrně se nejedná o jednorázovou, jednoletou záležitost, již loni byl hospodářský růst poměrně solidní a naprostá většina odhadů na příští dva roky jsou také velmi optimistické, zhruba počítají s růstem mezi čtyřmi až pěti procenty.

Petr HARTMAN, redaktor

A čím je to způsobeno, že se ekonomice začalo tak dobře dařit? Znamená to, že se zúročují zahraniční investice nebo je to něčím jiným?

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Tak tahounem hospodářského růstu je v současné době především zahraniční obchod, zde došlo v loňském roce k poměrně významnému strukturálnímu posunu, podíl vývozu na hrubém domácím produktu se výrazně zvýšil, dneska až zhruba k šedesáti třem procentům, a vliv na to mělo především rozběhnutí nových výrobních a exportních kapacit, které vznikly především na základě přímých zahraničních investic, ale i částečně díky vyšší domácí investiční aktivitě.

/konec ukázky/

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Zdůrazňuje David Marek z Patria Finance, jehož si k mikrofonu pozval kolega Petr Hartman.

Petr HOLUB, moderátor

Názory ekonomů s námi ve studiu Českého rozhlasu 6 poslouchal ministr průmyslu a obchodu Milan Urban. Ekonomičtí analytici jsou tedy optimističtí a navíc soudí, že současný hospodářský růst není jen jednorázovou záležitostí. Asi s tím rád souhlasíte?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

S tím souhlasím zcela určitě, si myslím, že David Marek popsal tu realitu objektivním způsobem, že růst české ekonomiky okolo pěti procent je reálný, tedy jsme určitým lídrem v rámci střední, východní Evropy, že tahounem toho růstu je export a investice, nesouhlasím s tím, že růst je tažen spotřebou domácností. Ta nemá žádné příliš velké výkyvy a z tohoto pohledu je možné považovat perspektivu za dobrou, česká ekonomika je v dobré kondici a bude v dobré kondici i v příštích letech, to jsem si jist.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

A hned to vaše tvrzení rozebereme, vaše strana, sociální demokracie tvrdí, že prosperita se zvětšuje také zásluhou levicové vlády. ODS naopak prohlašuje, že ekonomika roste navzdory vaší vládě. Vy jste tři roky ministrem, zažil jste, jak některý vládní krok skutečně prokazatelně ovlivnil růst ekonomiky tak, že by se to dalo spočítat, že by to bylo viditelné v nějakých grafech, eventuelně číslech?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Existuje spousta konkrétních příkladů, na kterých se dá popsat i vliv vlády, respektive vlád sociální demokracie za posledních sedm let. Například v roce 1997 byla obchodní bilance v deficitu minus sto sedmdesát miliard a byl to jeden z důvodů pádu Klausovy vlády. Když se podíváte na předpokládaný výsledek, na predikci roku 2005, tak je jisté, že se to bude pohybovat okolo padesáti miliard, plus tedy přebytku v zahraničním obchodu. To jsou makroekonomické ukazatele, které ale vycházejí z mikroekonomického prostředí, protože české firmy jsou konkurenceschopné, jsou schopné prodávat své produkty na těch nejvyspělejších trzích světa díky tomu, že mají špičkovou kvalitu v dobrém poměru s cenou. A tedy z tohoto pohledu je to jasný důkaz toho, že vládní systémy, podpora vlády směrem k exportu, podpora vlády směrem k investicím, otevřenost české ekonomiky, snaha jít za vyšší přidanou hodnotou, za vyšší produktivitou práce, že se prostě vyplácí a že přináší své zcela měřitelné efekty do ekonomiky.

Petr HOLUB, moderátor

To, že ty investiční pobídky, které udělala vaše vláda, tak se podepsaly na tom hospodářském růstu, ovšem ODS například namítá, že se za vaší vlády zvýšila byrokracie a ta naopak ten růst brzdí. Jak byste tohle zkomentoval?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak já jsem zřídil Radu pro rozvoj podnikatelského prostředí, která funguje zhruba dva roky, ta rada je složena hlavně ze zástupců podnikatelské sféry, ale také ze zástupců jiných resortů. Ona identifikovala překážky v podnikání a také dává návrhy na odstranění těchto překážek z cesty. Že bych si dovedl představit rychlejší odstraňování těch různých administrativních překážek, to je pravda, ale myslím si, že v zásadě, když se to bude hodnotit objektivně, tak že jsou zde vidět věci, které působí pozitivně do podnikatelského prostředí. Myslím, že důraz by měl být v těch dalších měsících nebo letech hlavně směrem k malému a střednímu podnikání. Tam ty některé kroky se dají považovat, možná, za ne příliš šťastné, zvláště kroky, které vznikly někdy v roce 2002.

Petr HOLUB, moderátor

Váš premiér Jiří Paroubek teď před volbami hovoří o tom, že česká ekonomika může růst až o osm procent ročně, stejně se vyjadřuje ODS, myslíte si, že tyto předvolební výroky mají oporu v realitě? Je něco takového možné v nejbližších letech? A za jakých podmínek to je možné?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak pan premiér to říkal v souvislosti s jinou metodikou tvorby toho hrubého domácího produktu, tedy při započtení nějakých kurzových rozdílů, při započtení strukturálních fondů Evropské unie a podobně, tedy ...

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Pardon, pane ministře, takže ODS používá stejnou metodiku ve své argumentaci?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Já nevím, tak ODS používá různé politické proklamace, které at' si každý posoudí sám, oni říkají, že kdyby u toho byli, tak ten růst by byl mnohem větší. Já si myslím, že to jsou slova, která nejsou ničím doložena a samozřejmě opoziční rétorice to odpovídá. Ale já si myslím, že hospodářský pohled nebo řízení hospodářství není o tom dávat tomu nějaké ideologické nálepky, ale že je spíše o rozumu a já si myslím, že tahle vláda ten rozum používá a myslím si, že to oceňují i podnikatelé.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Takže doporučujete pokračovat v nastoupené cestě? Ale ta cesta může trvat už jen sedm měsíců.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Každá vláda má svůj nějaký omezený mandát v demokracii a je to tak dobře. Já si myslím, že jsme v nějakém poločase, poločase, kdy se podařilo zemi dovést z hlediska životní úrovně k Portugalsku, k Řecku, dnes já nevidím žádné velké rozdíly v tom, jak se žije Čechům a Portugalcům, ale víme, jak na to, máme za sebou nějakou zkušenost, chceme v tom novém volebním období uplatnit další moderní prvky, dovést tuto zemi na úroveň Francie, Německa. A já myslím, že to možné je, že to není nic nereálného.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

A kdypak to bude?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak můžeme se bavit o letech 2010, 2013 a to je, myslím, nejenom nějaké vysněné přání, ale určitý realistický pohled, pokud to samozřejmě se nepustíme na cestu nějakých totálních obrátů o sto osmdesát stupňů, na cestu nějakých experimentů, pokud se bude i dál používat rozum.

Petr HOLUB, moderátor

Tím vlastně narážíte na program občanských demokratů. Oni se tedy nemohou bránit, ale nechme to tak. Říkáte, že teď cesta vede správně, přesto anebo právě proto v tomto následujícím týdnu kabinet předkládá sněmovně do druhého a třetího čtení celou řadu důležitých zákonů. Vláda Jiřího Paroubka má ještě celou řadu nesplněných priorit. Pokud je splní, může se stát jedním z nejvýznamnějších reformátorů po listopadu. Já jenom zmíním, co

ta sněmovna všechno projednává. Jsou to poměrně převratné normy, je to například zákon o deregulaci nájemného, to se od listopadu 1989 ještě neudělalo, je to velký stavební zákon, zákon o PPP, to jsou projekty, které umožňují, aby stát investoval soukromé peníze. Je to zákon o veřejných zakázkách a střetu zájmů, je to celá řada sociálních zákonů, vy sám chystáte novelu živnostenského zákona, která má právě omezit byrokracii, jak jste už říkal. Je tedy co zlepšovat?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Zlepšovat je co vždy. To je proces, který nikdy nekončí. Já bych se možná vyjádřil k těm zákonům, které mají vztah k ekonomice, tedy k tomu PPP, tedy spolupráci privátního a veřejného sektoru. Myslím si, že to je systém, který může přispět k tomu, abychom zlepšili takové věci jako je dopravní infrastruktura například, neboť ona se může stát limitem hospodářského rozvoje v budoucnu, máme zde dluhy těch minulých desetiletí, té poloviny toho minulého století, silnice jsou ve špatném stavu a máme tu síť z hlediska dálnic poměrně řídkou a je potřeba po ní přepravovat zboží. Když si představím, že denně se vyveze zboží více než za šest a půl miliardy, tak samozřejmě se musí to zboží nějakým způsobem dopravovat. Ty silnice nejsou v dobrém stavu, my se musíme přibližovat z hlediska veřejných financí cestě k přijetí eura v roce 2010, to znamená, musíme plnit úkol, který jsme si sami dali a který vyplývá i z maastrichtských kritérií, tedy snižovat deficit státního rozpočtu a z tohoto pohledu stát nemá tolik prostředků, aby urychleným tempem budoval a opravoval komunikace a myšlenka zapojit do toho privátní sektor je myšlenka, která je ověřená ve světě a my se snažíme vytvořit systémové podmínky pro to, aby takové investice do České republiky přišly. Proto ten zákon o spolupráci veřejného a soukromého sektoru, tedy to PPP, je důležitý, protože může ročně přinést několik miliard v euro a může urychlit například výstavbu dálnic nebo výstavbu železnic, či podpořit jiné projekty.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Pane ministře, proč všechny zákony, které tady vyjmenoval Petr Holub, se dostaly na program sněmovny až půl roku před volbami a věříte, že většina z nich projde probíhajícím jednáním dolní komory?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak to nejsou všechny zákony, které připravila tato vláda, máme za sebou ...

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Nicméně je to takový balík důležitých zákonů.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

... máme za sebou schváleno, řekněme, devadesát procent toho, co jsme chtěli zrealizovat v tomto volebním období. Já doufám, že sněmovna se bude zabývat důležitějšími věcmi, než je nějaká debata, která je zpolitizovaná ...

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Čtyři dny a týkala se VZP, pokud ..., abych upřesnila.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Mne to samozřejmě mrzí, já si nedovolím mít nějaké výhrady k parlamentu, samozřejmě politická debata je důležitá, ale nemělo by to být na úkor projednávání zákonů, které mohou přispět všem občanům České republiky, pokud budou znamenat rozvoj ekonomiky.

Petr HOLUB, moderátor

Já bych se s vámi odvážil polemizovat, vy říkáte, že devadesát procent těch důležitých zákonů už bylo a teď zbývá jenom drobný zbytek. Já si za probíhající volební období, ale dokonce ani za to minulé, nevzpomínám, že by najednou tolik významných zákonů, které reformují důležité oblasti veřejného života, bylo schváleno. Je pravda, že proběhla daňová reforma v roce 2003, ta nepochybně byla významná, a to, co se děje teď, je ještě významnější a za premiéra Zemana přece proběhlo pouze to, tehdy byla menšinová vláda, šlo to hůře, tak tehdy pouze se rozjely zahraniční investice a proběhla privatizace bank. Myslíte si, že nemám pravdu, když tohle říkám, že jste si všechno nechali až na konec toho osmiletého období?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Myslím si, že určitě nemáte pravdu. Já bych mohl připomenout některé důležité normy, jako je například novela daně z příjmů, která výrazným způsobem zasahuje do života lidí, tedy snižuje odvod pro stát nebo nechává tyto prostředky pro využití rodin, a tak bych mohl pokračovat velmi dlouho. Na druhou stranu je pravda, že takové zákony, jako nájemné, vyžadují určitou politickou shodu, tedy kompromis, kompromis uzavřít trvalo velmi dlouho, je křehký a já doufám, že se podaří dotáhnout tuto věc do konce. Veřejné zakázky rovněž, živnostenský zákon. To je zajímavá věc, já jsem byl kritizován při projednávání nějaké novely, některý z poslanců si spočítal, že od roku 1993 byl živnostenský zákon novelizován asi padesát třikrát a mně to bylo divné, že by vlády zasahovaly v celém tom období tak často, tak jsem si provedl určitou analýzu a zjistil jsem, že vlády novelizovaly ten živnostenský zákon pouze sedmkrát a že ve zbytku byl novelizován buď nepřímo, anebo to byla kreativita Poslanecké sněmovny či Senátu. V současné době ten živnostenský zákon je důležitý, protože v něm máme legislativně ošetřenu tu věc, kdy chceme zjednodušit administrativní postupy v podnikání, to znamená vytvoříme jedno centrální registrační místo na živnostenských úřadech, z kterého by podnikatel vyřizoval veškeré administrativní náležitosti spojené s podnikáním, to znamená, že by neobíhal podnikatele, instituce, ale ta informace by probíhala elektronicky z jednoho místa a výrazným způsobem by to usnadnilo. Já bych si velmi přál, aby se dostal tento zákon do takového režimu, aby mohl být schválen a aby tento systém mohl platit, řekněme, od 1. 6. příštího roku.

Petr HOLUB, moderátor

To je tedy ambiciózní krok a určitě by vám pomohl ve volební kampani. Já bych se ale vrátil ještě k tomu, co považujete ze současných zákonů za nejdůležitější, to je koncesní zákon, čili zákon o PPP. Pan premiér říkal už v červenci na Žofíně při svém projevu, že projekty veřejně-soukromého partnerství mohou přinést stovky miliard investic ročně, vy jste to vlastně potvrdil, mluvil jste o miliardách ročně v eurech a myslíte si, že to je možné v dohledné době? Dnes se maximálně vydává na dálnice ročně čtyřicet miliard, a to znamená, že tato částka by byla výrazně zvětšená, například by se, řekněme, za dva roky mohla stavět dálnice do jižních Čech?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Myslím si, že ano. My bohužel jsme neměli vytvořeno systémové prostředí tak, abychom ty koncese, ty konkrétní projekty mohli spustit již před nějakými pěti lety. Já jsem se velmi zabýval celou touto problematikou nebo celým tímto systémem. Například Velká Británie v tom má velké zkušenosti a se svými kolegy ministry jsem tuto záležitost řešil a byl jsem na tom začátku přípravy těch systémových změn, protože musí být připravena legislativa. V České republice se často říká, že ty projekty nefungují a dává se za příklad dálnice D 47, že měla být projektem PPP, ona to není pravda. To byl projekt, který byl svým způsobem originální mimo rámec těch běžných systémů ...

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Jenom připomeňme pro posluchače, že by měla vést do Ostravy.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Je to dálnice do Ostravy. Já bych byl nerad, aby tento projekt, který byl v začátku neúspěšný, byl považován za projekt PPP, protože tak tomu nebylo. Jestliže v Anglii, v Chile nebo jinde ve světě realizují nějakých pět, sedm miliard amerických dolarů ročně, tak si myslím, že Česká republika je atraktivní z hlediska investic, je to stabilní ekonomická země s velkým kreditem pro investice, to se prokázalo v investicích do zpracovatelského průmyslu, tak já myslím, že ty investoři dnes čekají na hranicích, až budeme mít připravený ten systém a že CzechInvest například, který zajišťoval zahraniční investice do průmyslu, může výrazným způsobem pomoci, aby se celý proces urychlil. Možná stojí za to, abych řekl některé konkrétní projekty v této chvíli ...

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

To bude velmi zajímavé, ano.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

... které již byly schváleny vládou. Má to být modernizace železniční trati v úseku Praha, tedy z Masarykova nádraží do železniční stanice Ruzyně a výstavba nového úseku z železniční stanice Ruzyně na letiště Ruzyně. Tedy jde o propojení vlastně letiště s centrem.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Já se opět musím zeptat, kdy to tak bude?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak tento projekt již běží a já si myslím, že to nebude otázka peněz, které budou rozhodovat o čase, ale samozřejmě je to spojeno i s různými administrativními úkony, tedy územním rozhodnutím, stavebním povolením, posouzením vlivu na životní prostředí a tak dále. Výkupy pozemků případné, a to jsou věci, které nás dnes při výstavbě infrastruktury zdržují mnohem více než peníze.

Petr HOLUB, moderátor

Já jsem nedávno mluvil s panem hejtmánem Zahradníkem a on tvrdí, že všechny územní plány jsou připraveny, přinejmenším na území Jihočeského kraje a říkal, že čeká, kdy se ten projekt dálnice D 3, část se také staví právě v režimu PPP, pořádně rozjede, zatím mu to přijde, že se něco zkouší a spíš se tím všechno oddaluje. Jak byste odpověděl na tuto námitku zástupce té jihočeské samosprávy?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Je třeba, aby pan hejtmán nebo jiní jeho kolegové také mluvili se svými poslanci v Poslanecké sněmovně, protože teď je jediným úzkým místem zákon, který leží v Poslanecké sněmovně. V momentě, jak bude projednán, tak se může stavět dálnice D 3 Tábor - Bošilec, můžou se stavět i jiné stavby v tomto režimu.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Pojďme k dalšímu zákonu, navíc ty zákony jsou docela logicky propojeny, a to je zákon o zvýšení nájmu. Pracovní trh, český pracovní trh, trpí tím, že se lidé nechtějí stěhovat. Myslíte si, že deregulace nájmu může tento neblahý zjev změnit a podotázka zní, zda má Česká republika vlastně dost pracovníků na ty ambiciózní projekty, například do Liberce nebo do Plzně se stále víc dovážejí zaměstnanci ze Slovenska a možná ještě z dalších východnějších regionů, takže změní se tedy flexibilita, změní se návyky české pracovní síly, která je považována za velmi kvalifikovanou?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Myslím, že zákon o deregulaci nájemného nebude spasitelným z hlediska toho pohledu na to, že se občané v České republice v ten okamžik začnou stěhovat z místa na místo. Myslím, že to je spíš dáno naší povahou, určitými zvyklostmi. Každý patříme k nějakému místu a tak jako já, když vidím čáslavský kostel, tak se mi rozzáří oči, tak si myslím, že je spousta občanů, kteří prostě mají problém s tím často se stěhovat.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

I za tu cenu, že by byli bez práce?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Já myslím, že Čech prostě není Američan v tomto a že se vždycky bude chovat trochu jinak. Na druhou stranu přispět to k té flexibilitě, pracovní síle jak se říká, to určitě, to určitě může, ale přispět mohou i další věci, jako je například podpora pro zaměstnavatele na dopravu pracovníků. To je, aby náklady nebo příspěvek na dopravu pro své zaměstnance mohl být odpočitatelnou položkou od základu daně. To jsou věci, které mohou samozřejmě přispět k tomu, aby lidé dojížděli případně dál za prací a aby se jim to také vyplatilo. Je to komplex všech opatření. Samozřejmě, že podporovat ty, kteří chtějí pracovat, má daleko větší efektivitu. Já si myslím, že ministerstvo práce a sociálních věcí například v průběhu těch několika let také změnilo pohled na některé zneužívané sociální dávky a že v tomto si dokážu představit i poměrně velkou tvrdost, aby nebyly zneužívány, řekněme, měkké sociální dávky, některé ty typy a spíše tyto prostředky byly investovány do vytváření pracovních míst. Ale to

se tak v současné době děje, myslím, že deregulace nájemného je krokem, který je určitě krokem správným směrem, a to jak z pohledu pohybu pracovní síly, tak samozřejmě i z pohledu rovnovážného vztahu mezi vlastníky domů a nájemníky.

Petr HOLUB, moderátor

Já bych se ještě vrátil k tomu Liberci. Vy jste říkal, že existují i jiné možnosti, jak získat nové zaměstnance. V tom Liberci prostě nejsou lidi a jsou tam celé firmy, které se živí dovozem zaměstnanců z ciziny. Myslíte si tedy, že tato praxe musí dále pokračovat případně do jaké míry se můžou hledat noví zaměstnanci třeba přímo mezi těmi nezaměstnanými, i v Liberci je asi osm procent nezaměstnaných, případně, že by se dováželi z nějakých pohraničních regionů, kde je ta nezaměstnanost ještě vyšší. Co byste doporučoval lidem, kteří chtějí investovat v Liberci, kam by se měli podívat?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Já si myslím, že nemůžeme uvažovat tak, že mzda v České republice by se přibližovala té čínské v současné době, ale naopak, že se musí přibližovat té francouzské nebo německé. To znamená, že náklady na pracovní sílu porostou a musejí růst nějakým přiměřeným způsobem. To se u nás děje. Když bych porovnal například růst produktivity s růstem reálné mzdy, tak zjistím, že produktivita roste rychleji a tedy zlepšuje se konkurenceschopnost. Na druhou stranu, když u nás pracují Slováci, tak o čem to svědčí, svědčí to tom, že v Čechách si vydělají více peněz a případně jsou ochotni pracovat za nižší odměny, nižší mzdu, než, než jsou čeští občané. Já myslím, že cesta do budoucna, obecná cesta, to nevím, jestli bude odpověď na vaši otázku, je podporovat vzdělání, a to i v technických oborech. Ať je to učňovské školství, střední technické školství, vysoké školství. Pokud bude přidanou hodnotou naše chytrost česká, tak si budou Češi vydělávat více peněz a budeme také konkurenceschopní a já mluvím i o řemesle. Řemeslo, kdysi se říkalo, že má zlaté dno, po roce 1989 jakoby se vytvořila společenská atmosféra, že dělat řemeslo je něco nedůstojného, já si myslím, že tyhle doby musí skončit, že prostě kvalitní řemeslník je pro každou firmu dnes velmi cenný a je to vidět i u těch zahraničních investorů. Je to vidět v Boschi v Jihlavě nebo je to vidět kdekoliv jinde. Tak já bych doporučoval, aby to byly investice, které budou směřovat do výroby, která nebude jenom klasickou montáží, ale aby to byla výroba, která bude trochu složitější, bude využívat šikovné ruce a chytrou hlavu a tím pádem i mzdy v takovém oboru budou vyšší, než je ve srovnání s nějakým jiným.

Petr HOLUB, moderátor

Jinými slovy, spíše než dovoz pracovních sil nebo přemlouvání nekvalifikovaných nezaměstnaných, byste doporučil těm libereckým podnikatelům, aby investovali do vzdělání svých zaměstnanců případně přecházeli na takové jemnější provozy.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Já si myslím, že bez toho se neobejdeme, že kvalifikovaná pracovní síla bude znamenat v budoucnu to nejdůležitější pro podnik, aby obstál v té těžké konkurenci. Samozřejmě musí mít i vývoj, výzkum, ale to je také o kvalifikovaných lidech.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Studio STOP a jeho hostem je ministr průmyslu a obchodu Milan Urban, který už z titulu své funkce samozřejmě svůj resort hájí. Teď jde ovšem o to, aby česká ekonomika, v uvozovkách, přežila smršť předvolebních slibů, z nichž některé mají vskutku experimentální charakter a nabízejí všem tlusté peněženky, a to nemyslím jenom ODS, ale hýří i ČSSD. David Marek z Patria Finance naší stanici v tomto kontextu řekl:

/ukázka, zvukový záznam/

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Stav a vývoj ekonomiky ovlivňuje veřejné finance dvěma způsoby. Tím jedním je to, že zvyšuje samozřejmě příjmy, daňové příjmy, firmám se daří, musí potom samozřejmě ze svých vyšších zisků odvádět vyšší daně. Pokud se firmám daří, mohou i zvyšovat mzdy svým zaměstnancům a ti potom také ze svých mezd odvádějí vyšší daně, než by jinak odváděli za pomalejšího hospodářského růstu. Druhou stranou mince potom jsou nižší výdaje spojené s tím, že klesá nezaměstnanost a je tedy potřeba vyplácet méně prostředků na pasivní politiku zaměstnanosti, stejně tak i na sociální dávky, o které by jinak tito nezaměstnaní lidé žádali.

Petr HARTMAN, redaktor

Hovoříte o tom, že české ekonomice se dařilo relativně slušně už loni, že se relativně slušně daří české ekonomice i letos, přesto hospodaření státu končí se schodkem. Je to normální nebo je to třeba důkaz toho, že politici spíše rozdávají než aby šetřili, aby ty dluhy snižovali?

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Tak já bych tu současnou situaci charakterizoval jako promarněnou šanci dát státní finance do většího pořádku, než v jakém jsou. To znamená jinými slovy, saldo státního rozpočtu ale i celkových veřejných rozpočtů mohlo klesnout výrazněji, než se tomu za té současné vlády stalo. Tady si myslím, že tak trochu nám hospodářský růst vzal vítr z plachet reformy veřejných rozpočtů, a to v tom smyslu, že zkrátka ten tlak na reformování byl díky vyšším daňovým příjmům o něco nižší, než by jinak býval.

Petr HARTMAN, redaktor

Kdybychom tedy měli ještě pokračovat v tom, co všechno může ovlivnit štedrost politiků, tak samozřejmě politici si musí nastavit určitá pravidla hry, vymezit si hřiště pro ekonomické souboje v příštím roce. Mám na mysli fakt, že Poslanecká sněmovna schválila návrh státního rozpočtu na příští rok, takže tam jsou pevně dány příjmy a výdaje a je tedy pravděpodobné, jakým směrem by se hospodaření státu mělo ubírat. O čem ten přijatý návrh státního rozpočtu vypovídá podle ministra financí Bohuslava Sobotky?

Bohuslav SOBOTKA, ministr financí /ČSSD/

Je to signál o tom, že v příštím roce bude pokračovat stabilita, díky rozpočtu vzniknou nová pracovní místa, podaří se nám důstojným způsobem valorizovat důchody, zvýšit platy ve veřejném sektoru, podpořit vědu a výzkum a také zvýšit výdaje na vysoké školy. Všechny mé rozpočty jsou proreformní, každý rozpočet, který předkládám do Poslanecké sněmovny, má o něco nižší schodek než ten předcházející a všechny rozpočty, které jsem předkládal Poslanecké sněmovně, vždycky skončily lépe, než schválila Poslanecká sněmovna. Čili toto je

čtvrtý rozpočet, který mi Poslanecká sněmovna schválila, i tento rozpočet skončí s nižším schodkem, než schválil parlament.

/konec ukázky/

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Doufá ministr financí Bohuslav Sobotka. Ekonomové, jak vzápětí uslyšíme, tak optimističtí nejsou a upozorňují na dlouhodobější negativní jevy.

/ukázka, zvukový záznam/

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Tady se obávám, že jsme se trochu nakazili tím, jak se řeší nebo respektive neřeší podobné problémy v západní Evropě. Mám na mysli zejména tři země - Itálii, Francii a Německo. Tam také v dobách solidního ekonomického růstu tamní vlády rezignovaly na to, aby si daly do pořádku své vlastní finance a nyní, když jsou tamní ekonomiky, řekněme, v nedobré kondici, v nedobrému stavu, tak ten prostor je samozřejmě daleko menší pro zlepšení hospodaření státu a řešení, která se budou muset přijmout, také budou bolestnější. Takže tady si myslím, že opět v našem případě tady mohlo být využito současné kondice ekonomiky k daleko lepšímu stavu veřejných rozpočtů než jenom, jak slibují nejenom vládní sociální demokraté, ale i třeba opoziční strany.

Petr HARTMAN, redaktor

Když to tedy zjednoduším, tak pro lidi by bylo přínosnější, kdyby neměli tedy před sebou nějakou vidinu třeba vyšších platů momentálně, ale z dlouhodobého hlediska by bylo lepší, kdyby politici se tedy soustředili na umazávání veřejných dluhů, protože pak z dlouhodobého hlediska by na tom občané více vydělali než na tom, že třeba momentálně budou mít vyšší platy a důchody?

David MAREK, hlavní ekonom Patria Finance

Ono by stačilo jenom alespoň zastavit narůstání dluhů, to znamená, přivést rozpočty k vyrovnané bilanci v rámci hospodářského cyklu. Ono totiž z každého dluhu a tedy i potom samozřejmě z většího dluhu se potom platí větší a větší úroky. To je částka, která se ještě před několika lety zdála být relativně zanedbatelná, ale dneska už mluvíme o prostředcích v řádu třiceti, čtyřiceti miliard korun ročně. Takový je zhruba rozpočet na výstavbu dopravní infrastruktury, to znamená, nebýt dluhů, které jsme si vyrobili v předchozích letech, mohli jsme místo úroků každý rok stavět kilometry nových dálnic a železnic.

Petr HARTMAN, redaktor

Když právě hovoříme o dluzích veřejných financí, tak podle očekávání politici v těch předvolebních slibech příliš nehovoří o těchto dluzích a o nutnosti snižovat zadlužení země. Zde je názor ekonoma z Československé obchodní banky Petra Dufka:

Petr DUFEK, ekonom Československé obchodní banky

My v tuto chvíli nemáme takový obecný problém s dluhem, tak jako většina zemí Evropské unie. Ten skutečný dluh, ať už skrytý nebo ten otevřený, nedosahuje zdaleka úrovní v Evropské unii, ale to není argument ke zlehčení té situace. Nám zadlužení každý rok narůstá. Tyto peníze představují další dluh, další úroky, další dluhovou službu, tudíž o co více se zaplatí na úrocích, o to méně se zaplatí někde jinde, anebo o to méně se mohou snížit daně. A v tuto chvíli žijeme v prostředí, kde panuje tvrdá konkurence mezi jednotlivými ekonomikami, každý se snaží podbízet nižšími daněmi, stimulovat hospodářský růst a my máme v tuto chvíli blok, že nemůžeme tyto daně výrazněji snížit, ba naopak u nás dochází k dlouhodobému zvyšování daňové zátěže.

/konec ukázky/

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Tolik názory předních českých ekonomů, Davida Marka a Petra Dufka.

Petr HOLUB, moderátor

Takže, pane ministře, dluhy a vyšší daně nejsou předvolebním tahákem, proto se o nich možná nemluví, byť v těch návrzích předvolebních jsou obsaženy. Co soudíte o právě odeznených názorech?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Že to jsou takové rádoby moudré rady a nechceme se mi příliš víc expresivně k tomu vyjadřovat, ale není pravda, že se dlouhodobě zvyšují daně, není pravda, že se zvyšují dluhy v tom smyslu, že by se zvyšoval deficit státního rozpočtu. My jsme si řekli a schválili, jakým způsobem splníme kritéria, aby mohlo být v České republice přijato euro. Všechna kritéria kromě jednoho, to jest deficit rozpočtu, ještě splněn není, tedy ty tři procenta, ale díky dobrým výsledkům ekonomiky se daří rychleji naplňovat tu cestu, a když se porovnáme s ostatními zeměmi, například Slovenskem, které je nám dáváno za příklad, tak my na tom nejsme vůbec špatně, jsme na tom velice dobře z hlediska těch makroekonomických ukazatelů i veřejných financí a Slovensko má podle mého názoru jednu nevýhodu. Stačí tam zajet a podívat se, doporučuji tomu, kdo má tu možnost, jak se žije Slovákům a jak se žije Čechům. Slováci udělali reformu veřejných financí, ale na úkor životní úrovně svých občanů. Tam prokazatelně klesá životní úroveň, protože klesá reálná mzda. V České republice se podařilo modernizovat zemi, dostat ji do fáze prosperity při růstu životní úrovně, tedy při růstu mezd a při tom, při zvyšování konkurenceschopnosti, kdy produktivita práce roste rychleji než mzdy a tak dále. Čili jsou to dvě metody, zcela rozdílné, ale já jsem si jist, že pro občany je ta metoda, kterou jsme zvolili my, mnohem výhodnější. Analytici často říkají ta moudrá slova, že by deficity měly být nižší při dobré kondici ekonomiky, ale neříkají, kde by šetřili ty náklady, kde by šetřili ty výdaje. A já říkám, že šetřit ty výdaje se dají jenom na úkor občanů České republiky. My nemáme ty dluhy takové, že vznikly před měsícem nebo před půl rokem, před rokem. To jsou přeci dluhy toho komunistického režimu, kde byla zanedbána infrastruktura, kde byly zanedbány různé věci a jsou to také dluhy z transformačního období. Vždyť součástí toho rozpočtu je přeci splácení těch úvěrů, které přešly z komerčních bank na konsolidační agenturu a to jsou úvěry, které byly poskytovány již tehdy těmi polostátními bankami tak, že možná za tím můžeme hledat i záměr, respektive vědělo se, že nebudou splaceny. Já jsem si jist, že Česká republika v porovnání se všemi okolními postkomunistickými zeměmi, které vstoupily jako členové do Evropské unie, ob stojí. A v

tomto kontextu je podle mého názoru dobré porovnávat jak reformu veřejných financí, tak různé jiné kroky, které podporují růst ekonomiky, tedy tempo je dostatečné, euro přijmeme stejně tak jako ostatní, nebudeme muset dělat žádné korekce v průběhu tohoto období a přitom dokážeme zajistit růst životní úrovně občanů, a to si myslím, že není málo.

Petr HOLUB, moderátor

Abych se zastal českých i zahraničních ekonomů, tak oni upozorňují, že český dluh se sice daří snižovat, ovšem může opět akcelarovat, pokud se neprovede reforma penzí a reforma zdravotnictví. Vzhledem ke stárnutí populace by tam mohly růst výdaje opravdu raketovým tempem. Myslíte si, že každá vláda, případně i ta vaše, by měla tedy provést reformy po volbách?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

S tím souhlasím, tento závěr je závěr, který je mně blízký. Důchodová, respektive penzijní reforma nás nemine, zrovna tak jako všechny ostatní země, protože se zvyšuje dožitý věk, klesá podíl těch lidí, kteří jsou v aktivním pracovním procesu proti těm, kteří jsou v důchodovém věku a tedy ten systém se dostává finančně do nerovnováhy a znamená to, že prostě musí být realizován a vymyšlen nějaký jiný. Myslím, že příští vláda, ať bude jakákoliv, bude muset uskutečnit penzijní reformu. Pokud bude sociálnědemokratická, tak já říkám, že ji uskutečníme citlivě, pokud bude jiná, tak to nekomentuji. Ale prostě ta penzijní reforma je nutná a totéž se týká i celého zdravotnického systému. A tam je to trochu jiné, protože tam jsou v tom potrubí díry, kde utíkají peníze a ty je potřeba nejdříve zalepit, najít to, kde se ztrácí a současně s tím hledat nějaké nové moderní řešení, které zajistí finanční stabilitu celého systému, ale vždycky to bude muset být porovnáváno s tím, aby to neznamenal snížení zdravotní péče pro občany, naopak, musí to znamenat zvýšení kvality a dostupnosti, a proto je to velmi politické, citlivé téma a před volbami je jisté, že už teď se ho nepodaří vyřešit, protože není čas a stává se z toho příliš politický boj. Bude to úkol, velký úkol pro budoucí vlády.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Nicméně váš nový vládní kolega, ministr zdravotnictví David Rath se snaží svým způsobem zalepovat ty díry. Líbí se vám jeho způsob?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Tak já nepovažuji za korektní, abych komentoval kroky svých resortních kolegů, nedělají to oni, nepovažoval bych to za korektní ani slušné. Dělá, co může a já si myslím, že se ukáže, jestli se podaří zalepit díry, které jsou prokazatelné, či nikoliv. Myslím si, že má v tom našlápnuto mnohem víc než všichni předchozí ministři zdravotnictví od roku 1993.

Petr HOLUB, moderátor

Pane ministře, vy jste na prvním místě středočeské volební kandidátky sociální demokracie. Vaše strana ve středních Čechách tvrdě hájí nemocnice před údajnou privatizací od hejtmana Bendla, který je za ODS. Objeví se toto zdravotnické téma, obrana nemocnic před, v uvozovkách, tunelováním, také ve vaší volební kampani?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Objeví se určitě, ale nebude to jediné nebo prioritní téma. Pro nás je prioritní téma zajistit práci, zajistit prosperitu, životní úroveň, dopravní obslužnost a mezi důležité součásti každého z nás, života, důležité součásti života patří i mít jistotu v tom, že pokud budu nemocný a budu potřebovat zdravotní péči, tak že se mohu spolehnout, že je to fungující systém. To znamená, bude to určitě nepochybně téma, ale nemyslím si, že bude na prvním místě.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

A co bude na prvním místě?

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Na prvním místě bude zajištění práce, růstu životní úrovně, to znamená prosperity Středočeského kraje, a to se neobejde bez toho, abychom budovali nové silnice, abychom budovali obchvaty, abychom rozšiřovali podniky, případně stavěli nové podniky ve Středočeském kraji a tedy toto bude nosné téma. Samozřejmě zdravotnictví musí fungovat a jakékoliv experimenty, které by tuto funkci mohly narušit, to znamená, znejistit občany ve Středočeském kraji, že jim bude poskytnuta včas řádná zdravotní péče, že budou ošetřeni, tak takové experimenty prostě my kritizovat budeme a myslím si, že je to naše povinnost.

Jana ŠMÍDOVÁ, moderátorka

Říká ministr průmyslu a obchodu Milan Urban, který byl hostem dnešního vydání Studia STOP. Dík za informace, názory a také za váš čas. Na shledanou.

Milan URBAN, ministr průmyslu a obchodu /ČSSD/

Děkuji. Na shledanou.